

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, trafikförsäkring och patientförsäkring

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, trafikförsäkring och patientförsäkring (RP 172/2024 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Emmi Äärynen, social- och hälsovårdsministeriet
- enhetschef, överinspektör Janne Laakkonen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, ansvarssområdet för arbetarskydd
- aktuariedirektör Ville Lilja, Patientförsäkringscentralen
- aktuariedirektör Ville Lilja, Trafikförsäkringscentralen
- chef för juridiska ärenden Sonja Lilius, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
- direktör Mika Tynkkynen, Olycksfallsförsäkringscentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Finansinspektionen
- trafik- och patientskadenämnden
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Institutet för olycksinformation
- STTK rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

Inget yttrande av

- Företagarna i Finland rf.

Betänkande

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen, lagen om Trafikförsäkringscentralen, lagen om trafik- och patientskadenämnden, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, patientförsäkringslagen, lagen om Patientförsäkringscentralen och lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete.

I propositionen föreslås det att det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar tas in bestämmelser om utredning av arbetsplatsolyckor. Dessutom föreslås att det i den lagstiftning som gäller försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, trafikförsäkring och patientförsäkring samt i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete görs främst tekniska och författningstekniska ändringar som blivit aktuella de senaste åren.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det att det till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) fogas bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens utredning av arbetsplatsolyckor, direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor samt om behandling av uppgifter som anknyter till utredning av arbetsplatsolyckor. Syftet med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor är att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och att effektivisera utredningen av dem samt förbättra säkerheten i arbetet. Vid utredningen utreds orsakerna till och följderna av olyckor och ges rekommendationer om hur säkerheten i arbetet kan förbättras.

Enligt propositionen har Olycksfallsförsäkringscentralen lång erfarenhet av utredning av arbetsplatsolyckor, men det finns inga direkta bestämmelser om detta i lag. För att verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor ska kunna fortsätta krävs det att det föreskrivs om verksamheten i lag, eftersom den gällande regleringen är bristfällig särskilt i fråga om behandlingen av personuppgifter och kräver att den förtydligas och preciseras.

I propositionen föreslås det att verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor utvidgas till att gälla även lantbruksföretagare som är försäkrade hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA samt stipendiater inom vetenskap och konst. I fortsättningen blir arbetsplatsolyckor med dödlig utgång eller, på LPA:s förslag, andra allvarliga olyckor föremål för utredning.

Dessutom föreslås det i propositionen närmast tekniska och författningstekniska ändringar i lagstiftningen om försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, trafikförsäkring och patientförsäkring samt i lagen om studierelaterade skadefall.

Betänkande

Social- och hälsovårdsutskottet anser att propositionens mål att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och att utveckla det allmänna arbetarskyddet är motiverade. Avsikten är inte att genom Olycksfallsförsäkringscentralens utredningar av arbetsplatsolyckor ta ställning till skuldfrågorna eller ersättningsansvaret eller det rättsliga ansvaret, utan att för undvikande av motsvarande olyckor undersöka vad som har hänt och varför det hände. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men föreslår nedan i detaljmotiveringen preciseringar i bestämmelserna om behandling och utlämnande av uppgifter i lagförslag 1 och 2.

Propositionen har inga kostnadseffekter för statsfinanserna. De kostnader som Olycksfallsförsäkringscentralen orsakas av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har bedömts vara små och de hänför sig gemensamt till Olycksfallsförsäkringscentralens medlemmar, det vill säga de försäkringsanstalter som erbjuder försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, Statskontoret och Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, som tillsammans svarar för kostnaderna för Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet.

Det föreslås att verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor ska vara en lagstadgad uppgift för Olycksfallsförsäkringscentralen genom att det till 209 § 13 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas utredning av arbetsplatsolyckor och till lagen fogas en ny 236 a § om utredning av arbetsplatsolyckor. Dessutom föreslås det att det stiftas en ny 236 b § om direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och en ny 236 c § om utredningsgrupper för undersökning av arbetsplatsolyckor. Vidare föreslås det att 259 §, som gäller Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter kompletteras i fråga om utredning av arbetsplatsolyckor.

Dessutom föreslås det att det till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) fogas en ny 154 a §, enligt vilken de nya bestämmelserna om utredning av arbetsplatsolyckor i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas på olycksfall i arbetet som lett till döden eller annars är särskilt allvarliga och som ersatts på basis av en försäkring som grundar sig på lagstadgad försäkringsskyldighet enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Enligt propositionen (s. 24—29) grundar sig Olycksfallsförsäkringscentralens rätt enligt 236 a § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar att behandla personuppgifter på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen (en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige) och i fråga om uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter på artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen (behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt). Rätten att behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter binds enligt motiveringen till 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen. Vidare säkerställs de adekvata skyddsåtgärder som krävs för behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter genom de lämpliga och särskilda skyddsåtgärder som räknas upp i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen. Som skyddsåtgärder betraktas enligt propositionen straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar för direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor samt den sekretess och tystnadsplikt och det förbud mot utnyttjande som avses i 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt uppgift baserar sig också rätten för direktionen och utredningsgruppen för utredning av arbetsplatsolyckor att behandla personuppgifter i expertgrupper som lyder under Olycksfallsförsäkringscentralen på samma rättsliga grunder för be-

Betänkande

handling av personuppgifter som gäller för Olycksfallsförsäkringscentralen och som anges i propositionen.

I föreslagna 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter för utredning av arbetsplatsolyckor. Vid utskottets sakkunnigutfrågning ansåg en del av de sakkunniga att den rätt att få särskilda kategorier av personuppgifter som paragrafen ger Olycksfallsförsäkringscentralen är för omfattande för utredning av arbetsplatsolyckor. Enligt utredning från social- och hälsovårdsministeriet har rätten att få särskilda kategorier av personuppgifter preciserats genom en uttrycklig förteckning i paragrafen över de uppgifter som Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att få för utredning av arbetsplatsolyckor. Alla uppräknade uppgifter är enligt vad utskottet erfarit nödvändiga för utredningsverksamheten. Också uppgifter som är nödvändiga för en utredning och som framgår av utredningen av dödsorsak utgör särskilda kategorier av personuppgifter, såsom en persons hälsotillstånd, eventuella sjukdomar, arbetsförmåga vid tidpunkten för olyckan och andra motsvarande uppgifter, och dessa uppgifter kan enligt uppgift inte uteslutas från rätten att få uppgifter. Utskottet betonar dock att rätten att få och behandla uppgifter inte gäller andra konstitutionellt känsliga eller andra personuppgifter än de som uttryckligen nämns i 259 § i lagförslag 1.

Enligt 154 a § 4 mom. i lagförslag 2 har LPA rätt att för skötseln av en uppgift som avses i 147 § i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för. Sakkunniga har framfört att rätten att få uppgifter är för omfattande och bör avgränsas så att den inte inbegriper sådana särskilda personuppgifter som avses i artikel 9 i dataskyddsförordningen. Enligt 147 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är en lagstadgad uppgift för Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt LPA att främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen bland annat genom att ordna utbildning och ge information. Utskottet konstaterar att paragrafen i fråga gäller utgifter för arbetarskyddet och att LPA:s uppgift i fråga om forskning, utbildning och information som gäller arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen och utveckling av arbetsförhållandena endast indirekt framgår av paragrafen. Utskottet anser att LPA:s föreslagna rätt att få uppgifter är oklar och föreslår att punkten stryks ur lagförslaget.

Enligt 236 b § i lagförslaget om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar deltar LPA i direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor. LPA:s företrädare är på plats som sakkunnig alltid när den olycka som utreds gäller LPA:s försäkrade, det vill säga lantbruksföretagare eller stipendiater. Vid utskottets sakkunnigutfrågning framfördes det att lantbruksföretagarens hem uttryckligen bör uteslutas från utredningens tillämpningsområde i 154 a § i lagförslag 2, eftersom det omfattas av integritetsskyddet. Utskottet konstaterar att syftet med utredningarna av arbetsplatsolyckor med stöd av 236 a § i lagförslag 1 och 154 a § i lagförslag 2 är att utreda särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor, vilket för lantbruksföretagarnas del avser särskilt allvarliga olyckor i just produktionslokaler och andra därmed jämförbara utrymmen för utförande av arbete, inte olyckor i privata utrymmen i anslutning till gården. Utskottet konstaterar att social- och hälsovårdsministeriet i sin utredning till utskottet har betonat att den allmänna principen vid undersökning av arbetsplatsolyckor är att utreda olyckorna i samarbete med parterna.

Betänkande

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

236 a §. Utredning av arbetsplatsolyckor. Enligt paragrafens 4 mom. ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha rätt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för ändamålen med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. Utskottet konstaterar att enligt den allmänna principen för behandling av personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifterna vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. I enlighet med grundlagsutskottets utlåtandepraxis kan skyddet för personuppgifter i första hand tryggas med stöd av dataskyddsförordningen och dataskyddslagen, och man bör i princip avstå från nationell speciallagstiftning. Utskottet har av denna orsak särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se till exempel GrUU 14/2018 rd). I enlighet med de allmänna principerna för behandling av personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Utskottet föreslår att 4 mom. ändras så att Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att behandla personuppgifter för utredning av en arbetsplatsolycka och särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig för att utreda en arbetsplatsolycka.

236 c §. Utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor. Utskottet föreslår att 2 mom. i den finska språkdräkten förtydligas genom en ändring av ordföljden. Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

259 §. Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter. Utskottet föreslår att 3 mom. preciseras så att Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter gäller nödvändiga utlåtanden av läkare och andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården om journalhandlingar, hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård för dem som varit delaktiga i olyckan.

2. Lagen om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

154 a §. Utredning av skadefall som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor. Utskottet föreslår att 3 mom. ändras så att lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldig att till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut de personuppgifter som behövs för utredningen av en arbetsplatsolycka och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter till den del det är nödvändigt för att utreda en arbetsplatsolycka. Ändringen får bestämmelsen samma ordalydelse som bestämmelserna om Olycksfallsförsäkringscentralens utredning av arbetsplatsolyckor och centralens rätt att få information i lagförslag 1 och motsvarar också i fråga om den rättsliga grunden enligt dataskyddsförordningen det som konstateras i fråga om lagförslag 1.

Betänkande

Dessutom föreslår utskottet på de grunder som anges ovan i utskottets överväganden att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts rätt att av Olycksfallsförsäkringscentralen få en sekretessbelagd utredningsrapport om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka stryks ur 4 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3—9 i proposition RP 172/2024 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 172/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 160 § 3 mom., 260 § 3 mom. och 264 §,
ändras 158 §, rubriken för 162 §, 162 § 1 mom., 166 § 1 mom., 167 §, 209 § 3 mom. 13 punkten, 213 § 1 mom., 231 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 234 §, 252 § 3 mom. och 259 §, av dem 252 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1650/2015, och
fogas till 187 § ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 236 a—236 c § som följer:

158§

En försäkrings giltighetstid

En försäkring tecknas för att gälla fortlöpande och försäkringsperioden är ett kalenderår. När en försäkring träder i kraft under pågående år löper dock den första försäkringsperioden ut den sista dagen av det kalenderår som följer på det år då försäkringen började gälla.

Betänkande

162§

Överföring av försäkring till ett annat försäkringsbolag

Försäkringstagaren kan överföra en försäkring till ett annat försäkringsbolag skriftligt genom en särskild överföringsanmälan. Försäkringen kan överföras så att den upphör att gälla den sista dagen i mars, juni, september eller december, dock inte före den första försäkringsperioden har löpt ut. Försäkringstagaren ska göra överföringsanmälan hos det nya försäkringsbolaget, som ska sända anmälan till det gamla försäkringsbolaget senast tre kalendermånader före de dagar som nämns ovan.

166§

Försäkringsbolagets premiegrunder

Ett försäkringsbolag ska ha kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna där det bestäms hur försäkringspremierna kalkyleras (*premiegrunder*). Premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare. De ska innehålla entydiga beräkningsformler för försäkringspremierna och metoderna för att bestämma försäkringspremierna ska framgå av dem. I metodbeskrivningen ska det också anges hur premiegrunderna ska tillämpas vid särskilda eller förändrade förhållanden som gäller försäkringstagaren.

167§

Statistiksammanställning

När ett försäkringsbolag har fått en anbudsförfrågan på försäkring från en försäkringstagare, har bolaget rätt att av det försäkringsbolag där försäkringen är eller har varit tecknad avgiftsfritt få uppgifter om lön, skadefall och ersättning för varje obligatorisk försäkring som är föremål för anbudsförfrågan. Rätten att få uppgifter gäller de fem senaste fulla försäkringsperioderna och den aktuella försäkringsperioden (*statistiksammanställning*). Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål lämna en statistiksammanställning, dock senast inom sju dagar från det att ett försäkringsbolag som lämnar anbud har begärt den.

När en försäkringstagare överför sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska det försäkringsbolag där försäkringen upphör att gälla ge in de löneuppgifter för varje obligatorisk försäkring som ska anges i statistiksammanställningen till det nya försäkringsbolaget. Löneuppgifterna ska lämnas för den senaste fulla och den aktuella försäkringsperioden inom sju dagar från och med den sista dagen för överföring som avses i 162 § 1 mom.

När försäkringstagaren har överfört sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska av tidigare försäkringsbolag begäras en statistiksammanställning enligt bolagets egna premiegrunder över de försäkringar som överförts i fråga om en försäkringstagare med specialpremiegrunder. Försäkringsbolaget ska överlämna statistiksammanställningen inom sju dagar från begäran.

Betänkande

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i statistiksammanställningen och bestämmelser om hur och i vilken form uppgifterna ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

187 §

Frivilliga försäkringar för arbetstiden och för fritiden

På ersättning för inkomstbortfall som betalas på basis av en försäkring för fritiden tillämpas inte vad som i 139 § 1 mom. föreskrivs.

209 §

Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter

Dessutom ska Olycksfallsförsäkringscentralen

13) bedriva sådan statistikföring och forskningsverksamhet enligt 236 § samt utredning av arbetsplatsolyckor enligt 236 a § som hänför sig till verkställigheten av lagen och förebyggande av skador enligt denna lag,

213 §

Hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas

Medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldiga att årligen till Olycksfallsförsäkringscentralen betala en avgift som ska täcka centralens verksamhetskostnader. Med *verksamhetskostnader* avses i denna paragraf Olycksfallsförsäkringscentralens andra verksamhetskostnader än sådana som i enlighet med 231 § finansieras genom fördelningssystemet.

231 §

Fördelningssystemet

Försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt denna lag ska varje år bidra till täckande av de kostnader som avses i denna paragraf i proportion till premieinkomsten och på det sätt som anges i 2—10 mom. (*fördelningssystemet*). Med premieinkomst avses i denna paragraf sådana premieinkomster av en försäkring enligt denna lag som ingår i försäkringsbolagets resultaträkning. De kostnader som ska täckas är

1) kostnader för skadefall som inträffat i oförsäkrat arbete och för tillsynen över försäkringsverksamhet och från vilka de avgifter som tagits ut med stöd av 183 och 184 § har dragits av,

Betänkande

2) kostnader för de uppgifter som försäkringsbolaget på bosättnings- eller vistelseorten och kontaktorganet ska sköta enligt ett internationellt avtal som är bindande för Finland,

32 kap.

Särskilda bestämmelser

234 §

Statistisk undersökning

Finansinspektionen ska minst vart tredje år lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna enligt denna lag i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren.

236 a §

Utredning av arbetsplatsolyckor

Vid utredningen av orsakerna till skadefall som ersatts i enlighet med denna lag (*utredning av arbetsplatsolyckor*) klarläggs händelsernas förlopp, orsakerna och följderna samt presenteras rekommendationer om främjande av arbetarskyddet utifrån dem.

Olycksfallsförsäkringscentralen sköter organiseringen vad gäller den operativa verksamheten vid utredningen av arbetsplatsolyckor, utvecklingen av utredningen samt kommunikationen och utbildningen i samband med utredningen.

Utredningsgruppen för utredning av arbetsplatsolyckor utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport och dessutom kan direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen besluta om innehållet i och publicering av en offentlig redogörelse för utredningen i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad. Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att använda uppgifter som fås vid utredningen av en arbetsplatsolycka också i analyser och sammandrag inom den forskningsverksamhet som avses i 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att behandla personuppgifter för utredning av arbetsplatsolyckor och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig för utredningen av en arbetsplatsolycka.

Olycksfallsförsäkringscentralen har också till uppgift att utreda skadefall som har lett till döden samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor och som har ersatts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Betänkande

236 b §

Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse tillsätter en direktion för utredning av arbetsplatsolyckor. Direktionen har till uppgift att sköta den allmänna ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med de riktlinjer för utredningsverksamheten som Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse har gett. Direktionen beslutar på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen om inledande av utredning av en enskild arbetsplatsolycka, om utredningsgruppens sammansättning och om innehållet i och publiceringen av en offentlig redogörelse för utredningen.

Direktionens mandattid är tre år. Till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor utses högst 11 ledamöter. Av ledamöterna utses högst tre på framställning av arbetsgivarnas och högst tre på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens viktigaste centralorganisationer. Högst fem ledamöter av vilka en företräder Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt utses på framställning av försäkringsanstalterna. Från Olycksfallsförsäkringscentralen utses till direktionen en ledamot som är föredragande för direktionen.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på direktionens ledamöter, när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på direktionen vad som föreskrivs i 248 §.

236 c §

Utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att tillsätta utredningsgrupper för utredningen av arbetsplatsolyckor. När direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor har fattat beslut om att ett enskilt fall ska utredas, förordnar Olycksfallsförsäkringscentralen en sakkunnig från centralen till chef för utredningsgruppen. Direktionen beslutar om utredningsgruppens övriga sammansättning på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen. Utredningsgruppen ska ha ett behövligt antal medlemmar som har tillräcklig sakkunskap om arbetslivet och de branscher som är centrala med tanke på utredningen.

Utredningsgrupperna svarar under ledning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen för utredningen av en arbetsplatsolycka vid enskilda fall och utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport. Utredningsgrupperna handlar självständigt, oberoende och opartiskt när de gör utredningar.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på utredningsgruppens medlemmar, när utför de uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på utredningsgruppen vad som föreskrivs i 248 §.

Betänkande

252 §

Rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter

En försäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd.

259 §

Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för utredning av arbetsplatsolyckor avgiftsfritt få

1) ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, nödvändiga uppgifter om den i olyckan inblandades hälsotillstånd samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter,

2) av den berörda arbetsgivaren, arbetstagaren, arbetarskyddsmyndigheten och försäkringsanstalten få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter, och

3) av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra som annars innehar information om olyckan få nödvändiga uppgifter om de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter.

Dessutom har Olycksfallsförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för utredning av arbetsplatsolyckor **få nödvändiga yttranden** av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ~~på begäran få ett av denne utarbetat yttrande om nödvändiga~~ uppgifter ur den i olyckan inblandades journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. Olycksfallsförsäkringscentralen har också rätt att för utredningen av arbetsplatsolyckor utföra undersökningar och inspektioner på en arbetsplats.

De uppgifter som avses i 1—3 mom. ska ges på begäran, och de ska specificeras genom den skadades personbeteckning.

Olycksfallsförsäkringscentralen har, efter det att ett försäkringsbolag har försatts i likvidation eller konkurs, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av försäkringsbolagets likvidatorer och konkursbo få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta sina uppdrag enligt 229 och 230 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tidsbegränsade försäkringar enligt 158 § i dess lydelse vid ikraftträdandet av denna lag gäller till utgången av den tid som försäkringsavtalet ursprungligen omfattade.

Betänkande

Bestämmelserna i 187 § 4 mom. i denna lag tillämpas på alla ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 160 §,
ändras 157 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1651/2015, samt
fogas till lagen en ny 154 a § som följer:

154 a §

Utredning av skadefall som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor

På skadefall som har lett till döden och som ersatts med stöd av en försäkring som grundar sig på den försäkringsskyldighet som avses i 5 § tillämpas vad som i 236 a—236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om utredning av arbetsplatsolyckor. Ett skadefall som har lett till döden behöver dock inte utredas i enlighet med den lagen, om skadefallet inte kan bedömas ge någon betydande tilläggsinformation för att förebygga arbetsplatsolyckor av motsvarande slag eller för att främja lantbruksföretagarnas eller stipendiaternas arbetarskydd.

På framställning av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan också andra skadefall än sådana som har lett till döden utredas av Olycksfallsförsäkringscentralen om det är fråga om en särskilt allvarlig arbetsplatsolycka, vars utredning bedöms vara viktig för att förebygga motsvarande arbetsplatsolyckor eller för att främja lantbruksföretagarnas och stipendiaternas arbetarskydd. En utredningsgrupp som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska vid utredningen av ett skadefall enligt denna lag ha tillräcklig sakkunskap om lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har en skyldighet att till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut de personuppgifter som **behövs** för utredningen av en arbetsplatsolycka och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter till den del det är **nödvändigt för utredningen av en arbetsplatsolycka**.

På utredningen av arbetsplatsolyckor som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor tillämpas vad som i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få och behandla uppgifter. Vad som i den pa-

Betänkande

ragrafen föreskrivs om rätten att få uppgifter av arbetsgivaren tillämpas även på en lantbruksföretagare som har arbetat eller arbetar i samma företag som den skadade. En utredningsgrupp som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har rätt att utföra undersökningar och inspektioner på en lantbruksföretagares eller stipendiats arbetsplats. ~~Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att av Olycksfallsförsäkringsecentralen i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för.~~

157§

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärsinstans att få uppgifter

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i trafikförsäkringslagen (460/2016) 82 § 6 mom. och 83 §, samt
ändras 75 § 2 mom. 1 punkten och 89 § 1 mom., av dem 75 § 2 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 218/2024, som följer:

75 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna* är

Betänkande

1) kostnader som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för och av vården av dem, utan de ersättningar som anges i 2—6 punkten, samt kostnader för uppvisande, fakturering och indrivning av avgifter enligt 27 och 28 §, från vilka avgifter enligt 27 och 28 § och premierna för gräns- och förflyttningsförsäkringar har dragits av;

— — — — —

89 §

Finansinspektionens statistikundersökning

Finansinspektionen ska med högst tre års mellanrum publicera en utredning av vilken respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst de fem föregående kalenderåren.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Trafikförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Trafikförsäkringscentralen (461/2016) 3 § 1 mom. som följer:

3 §

Ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader och likviditet

Trafikförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för Trafikförsäkringscentralens kostnader med undantag för kostnader som uppstår hos Trafikförsäkringscentralen av de uppgifter som den har enligt lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng och kostnader som i enlighet med 75 § i trafikförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet. Statskontoret ansvarar dock endast för de kostnader som hänför sig till genomförandet av de uppgifter som Statskontoret har enligt trafikförsäkringslagen.

— — — — —

Betänkande

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 3 och 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019) 3 § 1 mom. och
fogas till 17 § ett nytt 2 mom. som följer:

3 §

Medlemmar

Nämnden har en ordförande, sex vice ordförande och fjorton andra medlemmar samt ett tillräckligt antal ersättare. Ordföranden och en av vice ordförandena har uppdraget som huvudsyssla. Nämndens övriga medlemmar har uppdraget som bisyssla. På ersättarna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om nämndens medlemmar.

17 §

Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter

När trafik- och patientskadenämnden behandlar patientskadeärenden tillämpas vad som i 35 § 2 mom. i patientförsäkringslagen föreskrivs om Patientförsäkringscentralens rätt att sända ett beslut för kännedom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande

6.

Lag

om ändring av 7 och 16 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 7 § 2 mom. 7 punkten och 16 § 4 mom., av dem 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 965/2019, som följer:

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts

7) de merkostnader som en handikappad har för stödboende,

16 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får genom en skriftlig ansökan inom ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Om ärendet anhängiggörs i nämnden, avbryts tiden för sökande av ändring för den tid behandlingen tar.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Betänkande

7.

Lag

om ändring av patientförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i patientförsäkringslagen (948/2019) 54 § 5 mom. och
ändras 48 § 2 mom. 1 och 3 punkten, sådana de lyder i lag 1146/2020, som följer:

48 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnaderna för de skadefall som Patientförsäkringscentralen i enlighet med 22 § 3 mom. betalat för, utan de ersättningar som anges i 2—4 punkten i detta moment samt kostnaderna för att redovisa, fakturera och driva in de avgifter som avses i 19 och 20 §, från vilka de avgifter som erhållits med stöd av 19 och 20 § har dragits av,

3) sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i skadeståndslagen avsedda nödvändiga sjukvårdskostnader som ersätts enligt denna lag och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade,

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Patientförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Patientförsäkringscentralen (949/2019) 3 § 1 mom. som följer:

Betänkande

3 §

Ansvar för Patientförsäkringscentralens kostnader

Patientförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för kostnaderna för Patientförsäkringscentralens verksamhet, med undantag för de kostnader som i enlighet med 48 § i patientförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

9.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämställbara med arbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämställbara med arbete (460/2015) 1 § 1 mom. och 2 § som följer:

1 §

Enligt denna lag betalas ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i utbildning som ordnas i enlighet med

- 1) lagen om yrkesutbildning (531/2017),
 - 2) lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),
 - 3) yrkeshögskolelagen (932/2014),
 - 4) universitetslagen (558/2009),
 - 5) lagen om grundläggande utbildning (628/1998), med undantag för den förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1—6 som avses i den lagen,
 - 6) gymnasielagen (714/2018).
-

Betänkande

2 §

Med avvikelse från 1 § tillämpas bestämmelserna om arbetstagare i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på den som deltar i sådan arbetskraftsutbildning som avses i 7 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023), när det är fråga om ersättningsgilla omständigheter.

Denna lag träder i kraft den

20 _____.

Helsingfors 10.12.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Maaret Castrén saml
medlem Bella Forsgrén gröna
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Päivi Räsänen kd
medlem Pia Sillanpää saf
medlem Henrik Wickström sv
ersättare Mari Kaunistola saml
ersättare Suna Kymäläinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen.